

J E N S A D O L F J E R I C H A U

(Emil Jens Adolf Baumann Jerichau)

(1890-1916)

Offerfesten. Mennesker søger varsler. Opus I

(Fra de første tiders mennesker)

1914. Olie på lærred. 148 x 172,5 cm.

Mennesker er i bølgende ekstase i færd med at bringe offer og søge fuglevarsler. Ifølge undertitlen er scenen henlagt til de første tiders mennesker, men i og for sig er den hinsides tid og sted. For der intet ved de nøgne eller kun vagt draperede skikkelser der kan tidsfæste dem. Og det rum de agerer i, er ubestemmeligt, rensat for specifikke landskabelige træk. Figurkredsen lukker sig om sig selv og har en frontfigur som afvisende vender ryggen til – som skubber os væk og ud på en passende distance. Vi føler os altså næppe indbudt til blive optaget i gruppen eller blive ét med en af personerne, men forbliver i stedet udenforstående tilskuere og vidner til det mystiske der foregår her i ingentid og intetsteds.

At tage varsler ved at sende fugle til vejrs og iagttage deres flugt er ligesom offerceremonier en ældgammel skik der kendes fra såvel såkaldt primitive kulturer som fra romerrigets storhedstid. Men billedet refererer også til et kristent univers og dets martyrier. Raffineret citerer det tilsyneladende både Masaccios *Johannes Døberens henrettelse* fra 1427 og et minibillede i El Greco's historiemaleri *Greven af Orgaz' bisættelse* fra 1586, hvor en billedscene på St. Stefans kåbe skildrer helgenens martyrium. Flere nøgne skikkelser omkranser den knælende helgen som de stener ihjel. Et lille klassisk historiemaleri inde i et andet historiemaleri.

I Jerichaus billedunivers hænger alt tilsyneladende smukt sammen. Ligesom Kandinsky og Mondrian var Jerichau tiltrukket af teosofien og af en helhedsforståelse for altings sammenhæng på tværs af tid og rum, på tværs af kulturer. Han samlede alle sine betragtninger i en »Visdommens bog« som derfor kan være en nøgle til forståelse af hans mystiske forestillingsverden.

I *Offerfestens* multikulturelle univers hvor urtid trækkes gennem fortid til nutid, opstår der netop en tidløs, almengyldig tilstand – en mystisk sammenhæng mellem tider og kulturer. Karakteristisk nok vandrer mange af Jerichaus figurer da også fra det ene af hans billeder til det andet som udskiftelige tegn i teosofiens univers.

Det store figurmaleri har rødder i en klassisk akademisk tradition og i det europæiske renæssancemaleri. Midt i en helt moderne farveopfattelse, baseret på Cézanne, Gauguin og van Gogh, og midt i et helt moderne maleri forlænges perspektivet således bagud. Ser man videre fremad, erkendte Asger Jorn at han stod i gæld til Jerichaus ekspresionistiske og spontane malemåde. Billedet giver da også en oplevelse af et umiddelbart nærvær forbundet med en mystisk fornemmelse af historisk dybde. Og midt i Jerichaus kaotiske samtid udtrykker fuglene måske et håb for fremtiden.

Offerfesten er det første af i alt tre værker med samme motiv som Jerichau malede i 1914-15.